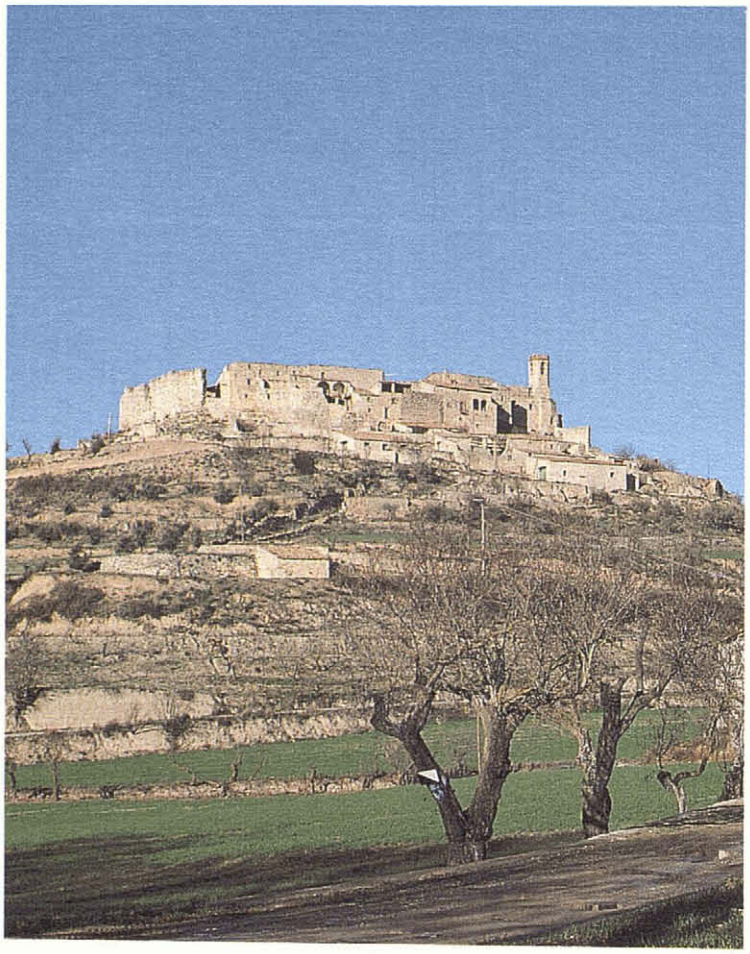
Montfalcó murallat

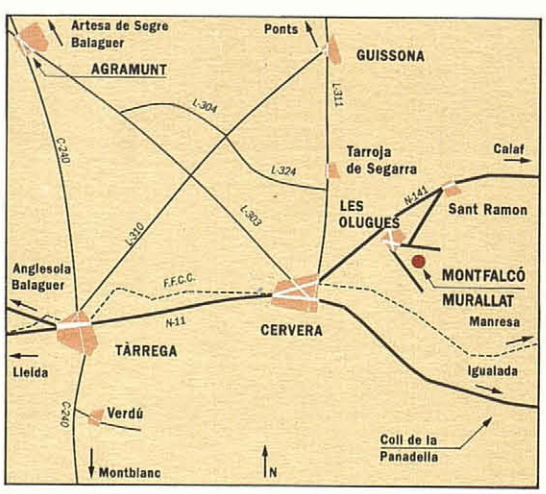
Terme municipal:
Les Oluges

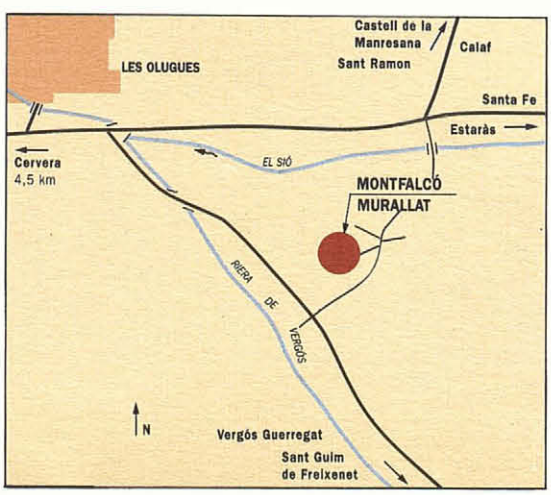
Comarca:
La Segarra

Època:
Medieval

Aquest petit nucli de població constitueix un dels conjunts més bells i peculiars de la Catalunya occidental. Té solament quinze cases construïdes en forma compacta en el clos de l'antic castell, encimbellat damunt la confluència del riu Sió i la riera de Vergós.

Montfalcó Murallat, conegut també com a Montfalcó del Duc o de les Oluges, és citat en la documentació escrita a partir de principi del segle XI. Tanmateix, molts autors fan referència al seu aspecte andalusí; A. Duran i Sanpere el considera una petita suda rural i hi addueix, com a confirmació documental, l'adjudicació el 1015 de la Marca de la Segarra a Guillem de Queralt, carlà de Mediona i Clariana, al qual s'encomana la missió de combatre un cert enclavament sarraí de resistència que comprenia des de Calaf i la vall de Gàver fins a la rodalia de Montfalcó. De fet,

Montfalcó i la Segarra són, en la ruta vers les ciutats fortificades andalusines de Balaguer i Lleida, les darreres que foren conquerides pels comtes cristians.

Sigui com sigui, el 1095 pertany al comte de Cerdanya Guillem Ramon dins el comtat de Berga i, en desaparèixer la marca de Berga, el trobem infeudat, a mitjan segle XII, a Bernat de Montesquiu que l'empenyorà, el 1154, a Arnau de Cervera, però sota el domini del vescomte de Cardona i del comte de Barcelona. El 1301 Jaume II ataca i posa setge durant cinc setmanes al castell, que pertany ara al vescomte Ramon Folch de Cardona. El 1375 Pere el Cerimoniós crea el comtat de Cardona, al qual pertany Montfalcó.

Quan les forces de Joan II ocuparen Tàrrega, el 1462, el rei nomenà governador de la zona, en la qual quedava inclòs Montfalcó, Rodrigo de Bobadilla; tanmateix, el 1470 Montfalcó encara es mantenia a favor del principat i del comte de Pallars. Després d'aquesta guerra retornà als Cardona, que esdevingueren ducs. Per aquest motiu el castell fou conegut com Montfalcó del Duc.

Tot i que és possible que, ja en el segle XVI, Montfalcó perdés la seva condició de castell i contingués en el seu clos unes quantes cases, acompleix encara el seu paper durant la Guerra dels Segadors, en el curs de la qual s'hi refugien forces catalanes i franceses obligades a partir de Cervera (octubre de 1652).

A causa de la construcció de cases en el recinte, avui Montfalcó ofereix al visitant l'aspecte d'una minúscula vila emmurallada protegida amb murs de defensa de més de dos metres d'amplada que s'alçen sobre la roca viva. El vorellat fortificat té una planta allargada orientada en sentit N-S, que, en el seu cantó oriental, tanca contra l'absis de l'església parroquial de Sant Pere que, originàriament, constituïa una torre cilíndrica de la fortificació. La muralla no té merlets sinó un parapet continu amb algunes espitlleres.

L'església, molt senzilla, d'estil romànic tardà, és d'una sola nau amb capelles laterals als murs i coberta amb volta de canó; en el segle XVI se li afegeix el cor i, possiblement, el campanar.

Al cantó de migdia s'obria l'única porta del vorellat, fortificada, amb doble porta en angle, amb pati interior descobert i sobre la qual s'alçà, possiblement, una torre quadrada. L'interior del recinte s'articula al voltant de dos carrers coberts, amb estatges a la part superior que descansen sobre arcs de mig punt o bé apuntats, i una plaça amb cisterna central.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

DIVERSOS AUTORS; *Els castells catalans*, vol. VI, I. Rafael Dalmau, Ed. Barcelona 1979, pàgs. 676-686.

DIVERSOS AUTORS; *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*, Vol. 9: *Segarra, Urgell, Conca de Barberà*, Ed. Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1984.

A. DURAN I SANPERE; *Llibre de Cervera*, Ed. Curial, Barcelona 1977.